

Motion till riksdagen

1986/87:Jo266

Stig Josefson (c)

Handelsgödselavgiftens användning m. m.

I avsikt att långsiktigt förbättra miljön har det befunnits angeläget att minska användningen av handelsgödsel och kemiska bekämpningsmedel. Efter beslut i riksdagen infördes därför under 1983/84 särskilda avgifter på dessa produktionsmedel. Avgiften beräknas inbringa ca 120 milj. kr. per år. Det skånska näringslivet har i hög grad byggt på jordbruk, och en omfattande livsmedelsindustri har på grund härav vuxit fram i regionen. Växtodlingen i sydligaste Sverige har en omfattande bredd med huvuddelen av landets höstoljeväxter, sockerbetor, fabrikspotatis och fältmässiga köksväxter. Av de influtna avgifterna kan ca en tredjedel beräknas härröra från de sydligaste landskapen. Genom den roll som jordbruket spelat och spelar har en omfattande forsknings- och utvecklingsverksamhet byggts upp i denna del av landet. Den finns i anslutning till lantbruksuniversitetet i Alnarp, Svalöv och Balsgård, vid Lunds universitet och förädlingsindustrierna och inte minst vid växtförädlingsföretagen. Med de betydande basforskningsresurser som finns uppbyggda i landets södra del bör det ur landets samlade synvinkel vara rationellt och riktigt att bygga vidare på de forskningsresurser som finns rörande växter och livsmedel. Den i propositionen föreslagna medelsfördelningen kommer att leda till en relativ urholkning av den sydsvenska forskningspotentialen.

I debatten kring produktionsöverskottet på jordbruksprodukter har framhållits nödvändigheten av att minska produktionen av traditionella livsmedelsråvaror. Samtidigt har det befunnits angeläget att effektivt utnyttja landets nuvarande åkerareal men då av växtslag med andra användningsområden. Det kan gälla såväl nya som traditionella växtslag, som kan ges annat utnyttjande antingen för att ersätta import av livsmedel eller foderprodukter eller som råvaror för andra produkter än till livsmedel. Import såväl av traditionella som av nya produkter kommer söderifrån, och om nya, kommersiella odlingar skall introduceras i landet är förutsättningarna för dessa mest gynnsamma i landets sydligaste delar. Som ett led i de jordbrukspolitiska strävandena borde det mot bakgrund härav vara angeläget att en del av nu tillgängliga resurser satsas på utveckling, förädling, provning och rådgivning rörande växtslag av här nämnda typ.

Fortfarande bygger landets proteinförsörjning i stor utsträckning på importerat protein. Forsknings- och försöksinsatser för att ytterligare stärka odlingen av oljeväxter, ärtor och bönor och även icke-traditionella proteinväxter kan vara ett led för att minska livsmedelsöverskottet.

Den fältmässiga köksväxtodlingen och fruktodlingen har sin tyngdpunkt i

de södra delarna av landet. Konsumtionen av dessa produkter ökar. Ökningen täcks dock inte upp av inhemskt framställda produkter utan dessa är i huvudsak importerade. Huvuddelen av det svenska konsumtionsutrymmet av frukt och grönsaker importeras. Ökad produktion och en ökad konsumtion av produkter odlade under miljömässigt bättre kontrollerade former borde vara en långsiktig målsättning. En inte obetydlig ökning av odlingen borde kunna åstadkommas, varigenom man skulle komma att ersätta arealer på vilka odlas produkter som i dag finns i överskott. Också potatissektorn borde kunna stärkas genom att en ökad användning av inhemsk råvara kom till användning i industriellt framställda potatisprodukter, såväl för humankonsumtion som för industriellt ändamål.

En övergripande inventering av möjligheterna till en utökad användning av jordbruksprodukter för konsumtion och som industriråvara borde genomföras. Forskningsinsatser rörande råvaruproduktionen måste gå hand i hand med en industriell utveckling för att ta hand om råvarorna. Detta är förutsättningen för att långsiktigt åstadkomma konkurrenskraftiga alternativa odlingsbetingelser. Forsknings- och försöksverksamhet i samverkan med lantbruk och industri är en förutsättning för att en nysatsning skall lyckas. Växtforskningen i Sydsverige har en stark ställning, där samhället, jordbruksnäringen och industrin i samverkan har fört upp Sverige till en hög internationell nivå. Med denna tyngd som lantbruket har i regionen vore det olyckligt om också denna del av sydsvenskt näringsliv skulle försvagas genom riktade insatser till andra delar av landet, detta särskilt i en tid då andra delar av näringslivet i regionen ger vika.

Jag har i en annan motion yrkat på att avgifter på handelsgödsel förändras till en clearingavgift inom jordbruksprisregleringen.

Om riksdagen, trots de starka motiv som föreligger för slopande av nämnda avgift i nuvarande utformning, avslår min motion anser jag det angeläget att betydande delar av de avgifter som inflyter på handelsgödsel kommer till utnyttjande i jordbruk och trädgårdsnäring i landets södra regioner med det långsiktiga målet – en rationell markanvändning i miljövänlig odling.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag ovan anført hemställs

att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts dels beträffande fördelningen av medel som inflyter genom handelsgödselavgiften, dels beträffande ökade forskningsinsatser inom jordbruk och trädgårdsnäring.

Stockholm den 27 januari 1987

Stig Josefson (c)